

Цетиње, 11. маја

На прагу смонових догађаја, који стављају у изглед из основа промијењене међусобне односе великих сила, што ће неминовно бити од велике важности и огромног значаја по велику свјетску политику, па и за балканске народе, пошто ће несумњиво све то јако утицати на њихову судбину у скорој будућности.

Међусобним односима великих сила предстоји читав преокрет, из кога ће нићи из коријена измијењана груписања, савези, уговори и разне јавне и тајне конвенције.

На челу тога преокрета стоји Енглеска са својим зближењем према Америци. Енглеска је пројектовала са Сједињеним Америчким Државама уговор, који, и ако није формално закључен, ипак се може сматрати као да је довршен. Савез ових најсилнијих и најбогатијих држава на свијету од великог је значаја не само по својој суштини, него и по размјерама, које буде обухватао. На њега не треба гледати само као на дјело, на које почивају узајамни економски интереси ових првокласних држава и великих чињеница, него и као на врло важну чињеницу у свјетској политици. Њему, веле, приступа Француска, а то значи да овај савез добија далеко већи значај, да постаје не само моћни фактор у свјетској политици, него и господар опште ситуације.

Енглеска, Америка и Француска су силе првог реда. Груписане оне су фактотум, који може дириговати и свјетском политиком и свима државама у свијету.

Колоније њихове растурене су на све четир стране свијета; по богатству им нема премца, а и по снази; под њима су све свјетске пијаци; господаре свима океанима; посједују највећа свјетска пристаништа и сва свјетска трговина у њиховим је рукама. Са њима се може рачунати, а без њих ни маћи.

Послије њих долазе Русија и Њемачка.

Оне су још неопредијељене.

Русија је у савезу са Француском, а у тијесној вези са Енглеском. Као споразумне силе оне нијесу у свјетској политици играле велику улогу. Њихов споразум био је од споредног значаја, јер није водио никакву агресивну политику, него је само настојавао на очувању status quo-a, те је и заостајао иза тројног савеза Њемачке, Аустро-Угарске и Италије. Хоће ли тај споразум и на даље остати у снази или не, не зна се. Буде ли остао и на даље са истом улогом, неће бити ни од каквог значаја, у толико прије што ће и Енглеска и Француска бити јаче заинтересоване савезником преко лебела мора. У питању је само како ће се према новом савезу англо-америчком опредијелити.

За сада се не може још ништа рећи. Русији не стоје на путу никакве препријекe да приступи англо-америчком савезу. Напротив, на њу се само изгледа.

Али још је у питању њен однос према Њемачкој. Јер, то се јасно опажа, у пошљедње вријеме односи између Русије и Њемачке нијесу више онако хладни и затегнути као што су до скоро били. Русија се почела Њемачкој да приближује. Састанак у Потсдаму то је засвједочио, па и доцније испољавало се и испољава се, да је Њемачкој много стало да Русију к себи привуче. И само настојавање Њемачке, да Русију приближи Аустро-Угарској то засвједочава. А зна се, да су између Русије и Аустро-Угарске односи јако захладнили, особито од анексије Босне и Херцеговине. Сад је Њемачка успјела да ту хладноћу отклони. Упутила је Аустро-Угарску, да предиспозитивно приступи Русији и да покуша да све несугласице из раније заглади. Тако се дошло до посјете аустријског престолонашљедника руском двору, гдје се баш сада налази. У међусобним односима брата је подигнута, приближење наступа и односи се побољшавају. У питању је само хоће ли се стати на томе или ће се поћи и даље, да ти односи буду и ближи и тешњи.

Ако се размисли и оно што је било и што врло лако може бити и претпостави, да Русија одговори захтјевима ъемачким и изађе у сусрет тежњама њеним, па приступи германској хегемонији, на први поглед видјеће се, да то зближење неће бити дугавијека, онако исто као што није било ни раније. Није ово први пут, да се постижева зближење Њемачке и Русије. Оно је старог датума. Али увијек кад год је било, врло је кратко трајало. Зближење Русије и Њемачке било је увијек рачунско и Њемачка га је зато хтјела стално да искористи. Она је у томе успјевала кад више кад мање, али то је стално и доводило до разилажења. Интереси Русије и Њемачке сукобљавали су се. Њемачка је преко Аустро-Угарске проводила завојевачку политику, тражећи ослонаца на Русију и злоупотребљујући односе са њоме. Како се германско продирање махом распростирало на Балкан, Русија се са тиме није могла сагласити и због тога је готово увијек долазило до разлаза. Па и ово најновије приближавање Њемачке Русији има сличну сврху.

На прагу су судбоносни догађаји. Настаје нова ера. Отвара се епоха нових груписања. Предстоје нове измјене. И небо над Европом се мути. Не бије још град и лед, не грме громови, нити се грмљавина разлијеже, али се чује паклена подземна тутњава кроз цијелу

Европу, на све се стране грозничаво оружа и припрема, на политичком хоризонту по гдје што муња засвјетлуца и сијевне. Час кресе у Мароку, час у Мексику, час одуши у Јемену, а час се појави на домаку у Арбанији. А атмосфера је све загушљивија и све пунија експлозива. Може се лако запалити гдје се и не сања, а нарочито на Балкану.

То не крију ни ъемачки листови. Они о томе јасно и отворено говоре. Боје се, да не дође до каквих промјена на Балкану. А како је руски уплив на Балкану велики и од ње зависи много хоће ли садашње стање на Балканском Полуострву остати какво је или ће се морати промијенити, па би и за ту евентуалност хтјели да је имају уз се као и за друге евентуалности. А како одиста уплив Русије на балканске независне државе има великог значаја, јасно је, да би тиме ово зближење било по њих ојетно.

И кад тако ствари стоје, онда је сасвијем оправдано, да Русија са својим зближењем према Њемачкој неће нагнати и да ће опрезно поступати, у толико прије што јој на другој страни, према англо-америчком савезу не стоје никакве препоне.

Као савезници Француске и у споразуму са Енглеском, Русији не би ништа стајало на пут да приступи томе значајном савезу, од кога би јој било само користи, а ни у ком случају штете. Најмање би имала од чега да преза и да се нарочито ограђује. А ни њене везе са Сједињеним Америчким Државама нијесу нове, нити непознате. У Русији се већ изодавна ради на приближивању са Америком у трговинском и привредном погледу. Врата Русије већ су отворена америчким капиталима. У ту сврху већ постоји и руско-америчка заједница, која је толике размјере у Русији узела, да је њен обрт огроман. Тој заједници је задатак, да подигне пољску привреду у Русији и она ради америчким капиталима и индустиским производима и за кратко вријеме је огромне користи донијела и Русији и руском народу. Из тога произлази, да је и иначе Русија упућена на Америку и да је економски интереси императивно упућују на њу, ако хоће да ради на својем економском и привредном препороду. Дода ли се томе, да је у интересу Русије и да се за финансиске потребе обраћа Америци, јер јој је ближа и погоднија са условима, него западна Европа, гдје је до сада финансиске изворе тражила, неминовно је, да би приступањем англо-америчком савезу појачала те своје везе и убрзала зближење, које би, и да није савеза, од привредног зближења, преко економског, тр-

говинског и финансиског довело и до политичког.

У савезу англо-америчком Русија би била спокојна, јер би била у сваком погледу обезбијеђена, пошто не би могла ни с које стране да буде нападнута, а да нема ту кога од савезника. На далеком истоку била би обезбијеђена, а у Европи би са својим савезницама водила прву ријеч и била господар ситуације, а то би било од нарочите важности нас балканске народе. Наша би будућност била положена у најбоље руке и ми не бисмо имали ни од чега да презамо. Положај наш био би куд и камо бољи него икада до сада. Он би ударио темељ геслу: Балкан балканским народима!

А наше је дубоко увјерење, да ће тако и бити, па чак и у случају ако се, буди из каквих нарочитих узрока, Русија и приближи Њемачкој, јер то њено приближење неће имати никакве друге сврхе него само тежњу за добрим односима, што ни мало неће сметати да Русија и на даље остане уз Француску и Енглеску, а у новом англо-америчком савезу.

Како то, као што смо из ранијег излагања видјели, дубоко засијеца у битне интересе нас балканских народа, то је сасвијем и природно што су очи свију нас упрте у моћну и силну братску нам Русију.

Поглед по свијету

На Криту никад мира. Тамај да се помисли, да је тамо настао мир и да су све несугласице отклоњене, а тек се чује било протест било негодовање Крџана према овоме или оном. У тежњи да се припоје Грчкој, они се према свему раздражују и све их вријеђа и дира, а све само зато што велике силе, а нарочито заштитнице Крита не дозвољавају ово припојење.

И сад се опет почело да говори о Криту.

Турска влада је наименовала кадије на Криту. То наименовање је изазвало силно огорчење Крџани према турској влади. Због тога су Крџани држали митинг, на коме су осудили ову одлуку турске владе и донијели резолуцију, да протестују код представника страних сила и да траже, да се ово наименовање повуче. А када су се жалили представницима страних сила, изјавили су, да ће спријечити долазак наименованих кадија, само ако дођу на Крит. Још су додали, да неће презати ни оружјем да се послужи само ако се покуша преко њихове воље да се доведу постављене кадије.

Како се силе заштитнице слажу са поступком турске владе, то је Турска одлучила да ни у ком случају не одступа од своје намере, те ће именоване кадије упутити на Крит.

С обзиром да се не би десили какви изгреди и не би настали поново заплети на Криту Француска и још неке велесиле предузеле су потребне кораке, да се ова одлука не извршује и да се кадије не шаљу на Крит, па је Француска у томе смислу и чинила кораке код Порте, али је Порта дала на знање свима амбасадама у Цариграду, да неће нипошто одустати од своје намере и да неће обуставити шаљање кадија.

И тако на Криту опет изгреди предстоје.

У Угарској се опет догодио крвави политички окршај. У својем стану у Бекешчаби убијен је посланик и вођа мађарске сељачке странке Андреја Ахим. Убио га је синовац Махајла Жилинског, а син некадашњег државног тајника, човек школован. Убио га је зато што је у свом ли-

сту већ од дужег времена Ахим напао Жилинске као своје политичке противнике. Ражључени на Ахима што им напада оца и стрица два брата Жилинске су прошле недеље упали у стан Ахимов и тражили од њега, под пријетњом, да обустави писање противу њиховог родитеља и стрица. Оба млада Жилинске су академски образовани: један је инжењер а други свршени правник. Шта је ту све међу њима било, не зна се. Тек од прилике види се, да разговор међу њима није текао ни мало глатко, нити онако тако то додикује образованим људима. Најзад и само упадање младих Жилинских одаје њихову бахатност. Од ријечи се пријешло на тучњава, када је један од браће извадио револвер и сасуо четири метка Ахиму у груди.

Ахим је после једног сага умро, а браћа су се предала властима.

Како је Ахим био у својој средини јако популаран и од угледа, на глас његове погибје, навалили су хиљадама и хиљадама његових присталица око његова смртна одра, то је пријетила опасност да се не свијете и да покре не чине, те је жандармерија опколила варош, али до изгреда није дошло.

Тијело његово сахрањено је са великом помпом, а уз многобројно учешће, а смрт Ахимова оплакана је на све стране.

Мађарски листови о томе на широко пишу и пишу су извјештаја о овом догађају, али нико се не сјети, да прослови бар ријечи о политичкој васпитаности у Мађарској. У томе лежи све зло.

Ми се рата не бојимо!

— Комунике Краљевске Владе —

У „Гласу Црногорца“ изашао је овај службени комунике:

Умјесто да нам Турска учини признање због наше исправности и потпуне неутралности, коју смо тврдо ријешени и на даље чувати с обзиром на догађаје у Малесији, њени органи нам још пријете! Да ли можда зато, што смо вршили хуманитарну дужност примајући њене поданике, који су свакако од невоље потражили наше гостопримство? Ми ту дужност имамо и према свакојем другом у сличним приликама.

Вршење поменуте човјекољубиве дужности наспрам турских поданика, пребјеглих на наше земљиште, донијело нам је и још нам непрестано доноси огромне терете, под чијим притиском живимо већ неколико мјесеци. Доста је поменути само то, да у ово вријеме најпречих пољских радова велика маса наших поданика са пушком у руци мора стајати на граници ради држања реда и чувања неутралности.

— Турска је позвана да нам помогне скинути те терете. Ми од тога много трпимо у нашем економском развићу. Турска је у овој прилици према нама само и једино дужник и обвезник, а никако нема право да узме улогу тужитеља. Њена је дужност да поштру нашу добру вољу, која ипак односно тежи за одржањем добрих односа са њом и поред поменутих терета, које нам у потоње доба наноси њено унутрашње стање. Ми противу Турске немамо ништа, а уз то ми смо дужни водити рачуна о жељама пријатељских нам Великих Сила, чије смо савјете, саопштене нам преко овдашњих њихових уважених заступника, искрено прихватили одмах у почетку ових догађаја а у цијељи одржања добрих односа са Турском. Са њом смо све од Берлинског Конгреса живјели у исправним односима и у дана њених великих искушења, кад јој је наша исправност била веома драгоцјена. Потоњи преокрет у њој поздравили смо и ми са искреним живим жељама за добро и напредак Отоманскога Царства.

Па заслужује ли Црна Гора, да јој се после таквог њеног исправног држања спрам сусједне Турске, мјесто захвалности, из Цариграда одговара пријетњом објаве рата?

Кад већ толико далеко иду, да нам ратом пријете, онда нека приме од нас, Црне Горе достојну, поруку: **ми се рата не бојимо!**

Стојимо на отвореној пољани. Страха у овим горама никад није било, нити ће га бити.

Турска штампа пријети једнако Црној Гори ратом због устанка у Малесији.

Свакоме је познато држање Црне Горе кроз све ово вријеме неродовнога стања дуж њених источних граница на земљишту сусједне Отоманске Империје. То је држање исправно и умјесно. Оно се са разлогом не може сумњичити, осим ако се не би имала нарочита намјера, да безразложно будемо изазивани. Једина наша кривица — ако је то уопште каква кривица — састоји се у томе, што су у почетку неколико наших пограничара, тајно ноћу, ускочили на земљиште појављеног устанка.

Поменути наши поданици налазе се са својим домовима у ономе крају наше државе, који је после Берлинског Конгреса демаркациона линија располовила. Један дио од онога становништва, које је спојено вјером и крвљу и фамилијарним везама, остао је под Црном Гором, док је други, у непосредној близини, припао Турској.

Је ли чудо, што су неколико њих са наше стране, а са таквога положаја ускочили међу своје сроднике и браственике у непосредној близини на турском земљишту, кад су ови потоњи устали на оружје? У којој се европској држави у таквим приликама и под таквим теренским условима не би догодио сличан случај? Има ли државе, чији би органи могли спријечити, да се под таквим погодбама баш ни један њихов поданик не огријеши о строге наредбе ради одржања неутралности?

То је сва наша тобожња кривица, која се због покрета у Малесији злонамјерно употребљује само као изговор за неоправдану оптужбу Црне Горе.

Хроника

Открића загребачког „Обзор-а“. Баш је велики домишљан загребачки „Обзор“. Чини таква открића, да би му морао завидјети и највећи проналазач овога свијета, а чувеног Канон Дојла бацио би у засјенак само нешто да се лати криминалистике! Он је у стању да пронађе дописника у сред Подгорице и ако га тамо нема, и да створи оно што нико није ни чуо ни видео. Сад је пошао са својим открићима и даље. Својим открићима просто нас задивљује. Слушајте само: „Поодавно се примјећивало, да многи странци долазе у Подгорицу. Мислило се, да су то радозналици, који долазе овамо, да сазнају потанкости борбе. Али за чудо одмах су ти странци у брзошчекавали“. Чак и наша полиција била је са њима на муци. Сиромаш шеф жандармерије у Подгорици г. Андрија Ненезић долазио је до очајања. Никако им није могао да доскочи. Ни сва његова окретност и опробана вјештина да свему уђе у траг, није му помогла. Важио је и важи као један од наших најбољих полицаја, успјешно је успијевао, да његовом оштром оку ништа не измакне и да свакоме доскочи, али само овим многим странцима што долазе у Подгорицу и што се сматрају као „радозналици“ није могао да доскочи. Као оно у чаролији „Кућна каплица доктора Фауста“, намакну каплицу на главу, па их нико не види. Промакну неосјетно и нико не може да види како замјетну траг. Чак се вјешто провукло и кроз густе страже што их је г. бригадир Јанко Вукотић дуж границе поређао и онда се сви запрепашћују гдје су се дјелили ти странци „радозналици“. И да није „Обзор-а“ ми бисмо још дуго лупали главу о њима и — прости нас Боже! — сматрали их као нечастиве, али нам и то откријте ријечима: „Сада се испоставило, да су то добровољци из Италије, који, да би трагове укрили, долазе као обични путници — преко Трста. Наравно, да им се одавде (из Подгорице!) лако дочепаги бојишта. И тако док се по новинама пише: сад се крећу Гарибалдијевци, те опет сад ићи неће и т. д., они баш истински учествују у борбу за слободу Арбаније“. Намакну само своје чаролиске капнице на главу и да их нико не може видјети, ни Арбанаси, које помажу, ни

Турци, н је нападају, јуришају и покре чине, „Баш истински“ има се заштитити њима и њиховим чаролиским преушћствима што су Арбанаси успјели да у пошљедње вријеме односе побједи. „Блажени мирни духом!“ „Обзор-е“, име ти је глупост!

Цетиње, 11. маја

— У Чешкој се основала нова странка, која ће се звати западњеска странка, те ће се бавити питањима заната и заузимајући за интересе западњака.

— Бугарска влада је закључила, да поздравља и Србија, сузатапа на путу по Македонији.

— Пут рускога ратнога министра Сухомлинова у Манџурију дао је повода напајању о свом рату са Китајем. Сигурни знак за озбиљност положаја види се у томе, што кинески трговци неће сада да склапају веће послове. Они изјављују да су из поузданог вјера из Пекина добили такве вијести, због којих им је управо немишљено склапати трговачке послове, јер да је рат пред вратима.

— Сав пошталски промет са Фезом је прекинут, јер су устанак племена пошљедњем пошталском гласнику одрежало уха. У Тангеру приписују ову окрјутност огорчењу због поступка Французе.

— Како листови из Цариграда јављају, устанак је ондје помоћник дописника енглескога листа „Times“ ради афере због крађе дипломатских исправа.

— Изајавили „муслиманске народне организације“ и „муслиманске самосталне странке“, који су преговарали за општу страљачку фузију, разишли су се, те ће се преговори наставити и крају привести почетком јуна о. г. Кроз то ће вријеме изасланици обићу страљача поради код својих политичких суимљеника за цијељ физије. Значајно је, што је почетком јуна и главна скупштина „муслиманске нар. организације“ у Сарајеву.

— „Magyar Hirlap“ јавља, да је влада пољудила портфељ министарства трговине тургенеру аустро-угарске банке дру. Поповићу. Да ли се он повуде примио или не, не зна се.

— Државни тужилац у Риму подигао је оптужбу због сметања државнога мира против Рибота Гарибалдија ради његових агитација у Арбанији.

— Израда руске ратне морпарице била по изричној жељи цара Николе пошљедња француско-енглеском епидијату, који постоји од француских капиталиста на челу једнога бившега предједника Французе и од енглеских фабрика за израду бродова Викера, Соле и Макензи. Уговор ће бити ових дана у Паризу потписан.

Побуна у Арбанији

Силне кише, које су се пошљедњих дана непрекидно изливале као из кабла, онемогућиле су биле акцију и војске и побуњеника, те и није долазило до окршаја и поред тога што су сви знаци говорили да су и с једне и с друге стране готови на одлучну борбу.

Турци би хтели пошто по то, да угуше устанак, не пренаући ни од чега. Зато су се и послужили обманом и напади Арбанасе неочекивано и изненада, на пријевару, када су, поводећи се за обећањем у прогласу Тургут паше, напустили позиције и отишли на савјетовања. А када су се дочепаи испражњених позиција, немилостиво су стали да пале села у Хоте и Грде, рушили домове, растјеривали и прштили нејач и уништавали све што им је на домаку било, не штедећи ни богомоље. Тако су најстарију њихову богомољу у Трабојну тако топовима изрешетали, да је грехота на њу и погледати, док су друге са земљом сравнили и чинили све, да Малесију из основа ископају.

Као што јављају, Ехтем паша повукао се сузбијен од Арбанаса и утаборио се у Гусињу. Планинске висове заузели су Хоти и Грди, а Миридити су одлучили да приступе покрету у толико што ће бранити своја огњишта и што неће дозволјавати никоме приступа.

Све то показује, да побуна у Арбанији у мјесто да малаксава, она све више пламти. Њу је, очигледно, Тургут паша још више распалио и неће се дати тако лако да угуши.

А сад да се задржимо мало на писању штампе.

Још раније ми смо нарочито истакли како поједини, да би само сакрили срамоту, окривљују Арбанасе, да су они пореметили примирје, прогласом Тургут пашиним загарантовано, и да су Турци у нужној одбрани прије означеног рока ступили у акцију, одбијајући нападе Арбанаса. Сад се тим средством служе и сами службени кругови у Турској. Тако они јављају, да је Тургут паша, пошто је истекао дати рок Арбанасима, при моран сада да поводе оштру акцију противу побуњеника и да их казни. Исто тако из Цариграда на све стране шаљу вијести: Пошто се Арбанаси нијесу у датом року покорили, то ће Тургут паша према побуњеницима поступити најенер-

— Закон о манастирима у Шпанијској предлаже је кући Кортеа. Главне су му тачке: Одржавање броја манастира и њихових права на стицање вјештина и оставина и опорезовање свих манастира који се баве трговином.

— Цезура је у Португалу опет свјено строга, те се сада не пропустују никакви бројани. У Лисабону се приписује, да је распраљ Мануел, који је боравио недавно у Паризу, неопажено путовао уз шпанијско-португалску границу и оданде посматрао развој догађаја.

— Аустро-угарско министарство намјерава њедеће године набавити 60 авиона за ратне сврхе.

— Кинески министар спољних послова наредио је својим агентима и консулима у Русији, да га тачно извјештавају о путовању рускога ратнога министра, а особито о његовом прегледавању руских утврђена.

— О пемпирима у Кантону изјављује се са кинеске стране, да револуција није била наперена против страљача, него против наредбе владе, да се укину игралице. Заступници пемпира су већ осуђени на смрт.

Мисли

Има многих који врло много знају, али се то знање на њих не примјеђује, јер га не умију корисно да употребе.

Лаворове вијенце спржи и најмање сунце, а уништи и најмањи вјетар, док вијенац од трња не може да спржи ни најјачи огањ, нити да уништи и најсилнија бура.

Богатство се не цијени по новцу, него по духу и врлинама.

Лудости се чине несвјесно, док глупости потичу свјесно кад човјек преијени самог себе.

Тешки новчаници имају то својство да се најтеже отварају.

Христос је свој крст свјесно понио сам. Колики је број оних што га несвјесно носе!

Људи обично устају противу жена само да би се они видјели.

Многи свјесно копају јаме за друге, да би несвјесно упали сами у њих.

Валси.

глас пушака полетјели устаници и навалили на војску, те се изродила жестока борба. У почетку резултати те борбе били су непознати. Сад се дознаје да је том приликом војска имала знатне губитке. Деснокрилне колоне Ехтем пашине војске наваливале су на Селчане, да их потисну, али су Селчани јак отпор давали и потиснули турске колоне од Грнчара.

Из Гусиња се тврди, да је тога дана погинуло и ранило се преко 100 низама. Тврди се и то, да је Ехтем паша смињен и да је у војсци тиф завладао.

Држање Хота

Подгорица, 10. маја. — У суботу су Хоту из оба барјака напустили многа своја села и повукли се у планине, заузимајући планине високе.

Рачуна се, да су то учинили ради тога да би се што боље прикучили око јаких положаја Буковика и Чемера.

„У огњу пламти село и град“

Подгорица, 10. маја. — Кад турска војска не може ништа да учини устаницима, она је почела да ради угарком и да уништава и пламену предаје све што јој је на домаку. Тако је ватри предала не само сва села грудска и хотска, што су их Арбанаси напустили, него ни цркве католичке не штеди. Цркву рапшанску, која је била нова и најлепша у Малесији, запалили су, а цркву у Трабојину су једног дана бомбардовали топовима и порушили је.

Сад у неђељу су запалили пространо грудско село Кршево, а како се оно налази на доглед Подгорице, страхан пожар учинио је грозан утисак како на Подгоричане, тако и на странце, који се овде у повећем броју налазе већином као дописници разних страних листова.

Војска и даље пустоши

Подгорица, 10. маја. — Турска се војска и даље устанцима свети угарком и пустошењем.

Јуче је запалила неке куће у Вучевићу селу до самих Туза, па је наставила даља пустошења и разне свирепости.

У мјесто да се са побуњеницима хвата у коштац, она пали, руши, пустоши и пршти све.

Куда год је до сада дошла, она је за собом оставила потпуни пустош и згаришта.

Продирање војске

Подгорица, 10. маја. — Јуче је било обично препуцавање и чуо се повећи број топовских метака, али од суботе војска није ни корака учинила напријед, а за усташе се рачуна, да су сада у повољнијим положајима него икада до сада, јер су много прикупљенији него што су били.

Данас до подне није се ништа чуло.

Српство

Црквени сабор у Карловцима. У понедељак је по уобичајеним церемонијама отворен у Српјемским Карловцима српски народно-црквени сабор. О раду сабора проговорићемо доцније нарочито.

Њемачки трговци у Србији. Ових дана доћи ће њемачки трговци у Биоград, где ће се на заједничким конференцијама претрести у детаљима питање о побољшању трговине са шљивама како би се постигла корист на обје стране.

Споменик на Дубљу. Како ће се кроз кратко вријеме напуни сто година како је под војводом таквим Милошем Обреновићем српски народ јуначки побједио Турке на Дубљу 14. јуна 1815. год., то је живи осјећај захвалности покренуо грађане општине дубљанске у Мачви да за помен славне битке подигну споменик на Дубљу у виду цркве. Зато је склопљен и нарочити одбор, који је сада преко јавности изашао се прогласом за скупљање прилога за овај споменик.

Помоћ новинарском конгресу. На предлог министра финансија, Државни Савјет у Србији одобрио је кредит од десет хиљада динара Српском Новинарском Удружењу за дочек гостију, који долазе концем јуна у Биоград на свесловенски новинарски конгрес.

Српски глумац у Загребу. Између биоградског Н. Позоришта и загребачког казалишта склопљена је узајамност, по којој с времена и вријеме чланови Н. Позоришта гостују у Загребу, а так исто чланови казалишта гостују у Биограду. Сада се јавља, да је на реду гостовање Српског драмског глумца Љ. Станојевића у Загребу. Он ће 13. ов. м. гостовати у „Отелу“, а 15. овог мјесеца у „Краљ Едипу“. На реду је било гостовање Саве Тодоровића и Илије Станојевића, али су они оставили то за доцније.

Споменик Доситијевој матери. Српска омладина у Сентмартину одавно ра-

ди да подигне надгробни споменик матери Доситија Обрадовића, али сви њени напори нијесу уродили плодом, те је сад одлучио да на Спасов-дан подигне надгробни споменик Доситијевој матери Круни, те ће тога дана и приредити свечану бесједу.

Трговачка агенција у Трсту. Ових дана Милоје Симић отворио је у Трсту Краљевско Српску Агенцију, која ће се бавити извозом српских земаљских производа за приморске крајеве Аустрије (Истрија, Далмација и Бока Которска), Црну Гору и Италију, а особиту пажњу ова Агенција обратиће на извоз наших производа за Америку. Пошто је од раније у везама са свима поменутих крајевима, то је Симић у могућности пронаћи нашим производима подесне пијавце и своје приатеље свима извјештајима послужити а уз скромну награду. За горње крајеве гражи се највише: пшеница, кукуриз, оvas, јечам, пасуљ, шљиве, пекмез, ракија, сир кашкавал, месо, живина, јаја, кожа, дрва, Ђилимови и т. д. Ми обраћамо пажњу наших трговаца и произвођача на ову нову агенцију.

Словенство

Родољубљив чин. Још године 1910. кад је француско друштво „Vagon Litts“ ушлео продаје имања „Јужне жељезнице“ хотелском друштву у Опатији морало да напусти вођење тог имања (које се састоји од хотела „Стеваније“, „Кварнера“ и свих депенданца у Опатији) одлучило је да напусти, односно прода и своје огромно имање, које је кроз низ година само стекло. Прилике за продају била је згодна и волоско-опатиска општина предузела је потребне кораке, да она набави имања друштва „Vagon Litts“, које се састоји из огромног новог хотела „Ловрана“ и депенданца, преко 54000 квадратних хвати земљишта и од морског купатила у Ловрани, 3 дијела дионица „Опатиске електричне жељезнице“. Друштво „Vagon Litts“ било је одмах спремно да то своје имање за цијену од К 1.570.000 уступи волоско-опатиској општини, која је пристала на ову цијену и обећала, да ће учинити све потребно, да се у погодби наведеном року та свота намери, што би се и фактично учинило, да није истарски земаљски одбор поништио одлуку општине, забрањујући да се у таквам спекулативним посао мијеша, и тако је морала општина одустати од те куповине. Да пак то огромно имање не приђе у туђе руке, конституирало се на брзу руку акционарско друштво од домаћих људи, које је преузело гарантiju за исплату горе наведене своте. На тај начин ово имање остаје у словенске руке, јер је ово акционарско друштво чисто словенско: српско, хрватско и словеначко.

Умјетничко чешко славље. На свечан начин прослављена је ових дана у Прагу стогодишњица чешког конзерваторија, који је за ово вријеме стекао врло лијепо глас у умјетничком свијету. У првим данима чешки конзерваториј је тешко пролазио и док није постигао углед што га сад на све стране ужива много се натезао и мучио. Дао би Бог да у другом столећу напредује и просперира и боље и јаче али и без препрека.

Опроштај с позорницом. Дугогодишња заслужна умјетница полска Бранислава Лајновска Волска, чланица краковског позоришта опростила се са позорницом после успјешног умјетничког десетседмогодишњег дјеловања на њему. Опраштање њено са позорницом било је на свечан начин и, како краковски листови доносе, у полском народном позоришту није било скоро тако узвишене славе. Давала се Корзенинска „Госпођа Кустеланова“, у којој је Волска играла насловну улогу. Умјетници су приређене бурне овације и обасули је лавовим вијенцима и даровима. Најотмјенија публика са ентузијазмом поздрављала је слављеницу, која је била силно потресена овом ријетком пажњом, која се на њу излијевала како од публике, тако и од позоришне управе и чланова позоришта.

Поплаве у Чешкој. Велике и силне кише, које смо имали у изобиљу, а од којих се нијесмо сасвијем још опростили и ако се нешто извредило, нијесу биле само у нашој земљи, него су имале и шире размјере. Било их је на све стране у Србији, Угарској, Швацарској, Турској, Чешкој и т. д. Нарочито их је било у јужној Чешкој, гдје су настале велике поплаве и знатне штете. Тамо су кише жељезничке пруге пореметиле, усјеје уништили, а телеграфске и телефонске везе оштетиле. Чак су и многа села потопљена, те су још под водом, као и варош Табор. У Брну је око тридесет кућа порушено, а и људских жртава има. И у Бориславу у Галицији кише су потопиле варош и околна мјеста, а громови су проузроковали пожаре, те је штета огромна.

Слава Тврдоша код Требиња

Требиње, 1. маја.

Дан 29. априла је дан Св. Василије чудотворца Острошког, када се побожни народ сакупља у манастир Острог да се поклони са хришћанском смирености угоднику и чудотворцу. И код нас тај се дан не само светкује, него и прославља на најсвечанији начин у развалинама манастира Тврдоша, кога се дана из свих крајева кршне Херцеговине сакупи велика маса побожног народа, да се под водрим небом помоли Богу, и његовом угоднику Св. Василију, у коме је прије 3 столећа острошки чудотворац био епископ.

И ове, као и сваке године, овај дан прослављен је на најсвечанији начин, пошто је то дан крсног имена овдашњег пјевачког друштва „Соко“, гдје је у истим рушевинама приредило и концерат са гимнастичким друштвом „Соко“. Св. литургију обавио је уважени прота Правица, уз судјеловање пјевачке дружине.

Послије литургије слиједио је концерат са одабраним програмом, а послеје соколске вјежбе, које су учиниле ванредан утисак на присутне, што се има заховалити г. Секуловићу, соколском четовођи, који није жалио труда дању и ноћи само да ово младо друштво одговори својој сврси.

Послије забаве развило се на све стране народно весеље: на једној страни херцеговачко коло и „црногорско оро“, а на другој пак чујете класичне српске гусле, уз које слијепца набраја славну прошлост Србину, као и неслогу којага од вајкада прати.

Што је пак највећи утисак учинило на присутне било је то, кад је на својим помамним парипима стигла кита храбрих Невесинаца. Под колитима њиховим дрхташе шумска поља, и заиста могао би им човек рећи оне пјесникове ријечи: „дивне ките српских племића ка“ из доба да су Немањићи“.

Народно весеље протекло се до касно доба у ноћи, када су се почели разилазити својим кућама, носећи са ове свечаности најлепше успомене, желећи да се и до године у здрављу опет састанемо.

Мислим неће бити на одмет ако у кратко проговоримо двије ријечи о прошлости овог манастира преко кога г. И. Руварац прелази Ћутећи, као и преко црногорске Бадње Ноћи под митрополитом Данилом Петровићем, што је за сваку осуду.

Манастир Тврдош, како предање каже, сазидао је у четрнаестом столећу и посвећен Успјенију Св. Богородице, а фактички разорен је ушлео турске навале године 1696.

Пријед разорења ове свете обитељи, епископ Василије напустио је владичанство и склонио се у Ц. Гору, гдје је и Богу угодно било, да се овај св. молитвеник настани, у тој нам братској, а онда јединој слободној земљи. На његово мјесто дође Нектарије Љубибратић и пренесе митрополију из Стола.

Овај Нектарије био је у вези са Млечићима, те су заједно војевали противу Турака, но ни он ни Млечићи немогући сузбити турску најезду, ријешили се да ову свету обитељ баце у зрак. Када су то учинили, све његове знаменитости, са 30 калуђера Нектарије пренесе у Боку Которску код Херцег Новог и сагради манастир Савину, посветивши га, такођер, успјенију Св. Богородице. Нектарије је за овај манастир претходно био добио повељу од Млечића, преко млечачког намјесника у Боци, Конта Буровића такође из Доброте. Пошљедни српски владика у Херцеговини био је Стеван Милутиновић, устоличен у манастиру Дужи.

Послије њега су заузели духовну власт у Херцеговини грчки владике, и пренијели столицу у Мостар. Пошљедњи грчки владика био је Игњатије, за кога је народ рекао, што је грко није слатко.

По окупацији поново је пријешла духовна управа у српске руке, и обновљена у лицу Леонтија Радуловића, и тако шлеђује и данас.

Ја оволико рекох са намјером, дако потакнем које боље перо да о овом заиста историном манастиру проговори опширније, пошто моје слабо перо то није у стању.

Крајишник.

Кратке вијести

Столипинова демисија. У Петрограду се у политичким круговима говори, да ће доћи до Столипинове демисије због пошљедњег његовог пораза у Думи.

Прогони у Бесарабији. Савез правих руских људи спрема у Бесарабији прогоне. Становништво је помоћу гувернера образовало чете за одбрану.

Револуција у Китају. Вијести потврђују, да је град Кантон у опасности и да

ће пасти револуционарцима у руке. Револуционарци намјеравају од покрајине Шан-Тунг прогласити републику.

Куга. „Berliner Tagblatt“ има из Цариграда вијест, да у Вари бјесни ужасна куга. Број обољелих и умрлих од куге је врло велики. Кугу су увукли каравани из средње Азије.

Крвави двобој. Из Париза јављају, да је због свађе дошло између посланика Келеза и новинара Ле-Гранда до двобоја на сабље. Оба су рањени. Противници се нијесу помирили.

Русија за аероплане. Дума је закључила, да ни један аероплан не потпада под царину, ако је упућен авијатичарском друштву у Русији или покровитељу његовом великом књазу Михаилу.

Споменик краљици Викторији. Импазанти споменик енглеској краљици Викторији, што је подигнут пред вратима палате Букингхам, откривен је 3. о. мј. у подне у присуству краља, краљице и њемачког цара и царице у Лондону на свечан начин.

Дневник

Изјавио саучешће. Његово Величанство Краљ телеграфски је изјавио саучешће предсједнику француске републике г. Фалијеру поводом несрећног случаја, којем је као жртва пао министар рата. Предсједник републике топло је Краљу захвалио на саучешћу.

Вечера у Двору. Његово Величанство Краљ даје вечерас у Двору опроштајну вечеру у част српског посланика г. Петковића поводом његовог одласка са Цетиња.

Долази на Цетиње. Бечки Кореспондент Биро јавља, да се нови посланик Краљевине Србије г. Мих. Гавриловић јуче кренуо за Цетиње на ново своје опредељење и сјутра стиже на Цетиње. Добро нам дошао!

Русијина порука Турској. Јутрошња телеграфска вијест из Петрограда гласи овако:

„Правитељствени Вјесник“, званични орган руске владе, саопштава, да је руском амбасадору у Цариграду наређено, да турској влади учини ово саопштење:

Од почетка немира у арбанашким крајевима отоманска влада није прекидала давати увјерења царско-руској влади о њеној сталној намјери у цијељи одржања међународног мира. Потоње вијести међутим јављају, да се турске трупе окупљају особито у непосредној близини црногорске границе, откуда проистиче озбиљна опасност за мир, пошто и најмањи сукоб на граници могао би произвести заплет, чије се пошљедице у данашњим тренутцима не би могле предвидјети. У исто вријеме царска влада сматра за потребно надовезати, да војничке мјере, које је црногорска влада предузела ради чувања својих граница, по мишљењу царске владе не могу бити сматране као пријетња сусједној држави. Поменуте мјере нијесу ништа друго него природна предострожност, која иде на корист самоодбране и чувања реда на сопственом земљишту. Царска влада је увјерена, да Porta дијели ово гледиште. Отоманска влада и сама ће признати, да је ради чувања поретка и мира потребно, да се отоманска влада без одлагања и у најодсуднијем облику изјасни о својим мирољубивим намјерама према Црној Гори, и тиме да допринесе да се отклони опасност ратног стања, чему ће бити пошљедица, да ће и Црна Гора одустати од већ предузетих војничких мјера. Царска влада, која силно жели да се одржи мир, неће престати да и на Црну Гору утиче са својим савјетима у корист стишавања и мира.

Злонамјерна неистина. Од ономад је кроз нашу пријестоницу кружила вијест, да је у устанку у Малесији у први мах учествовало 3000 а у потоње вријеме отприлике

700 Црногораца. Та је вијест са злом наміјером пуштена у публику. Судићи по њеној крупној лажљивости, не би јој било тешко наћи извор, којем препоручујемо да ту лаж опровргне сам на начин који изабере, у противном, ми ћемо га сами именовати.

„Словенски Дневник“ о Црној Гори. Бечки „Словенски Дневник“ (Slavisches Tagblatt) доноси у потонем својем броју уводни чланак, у којем се претреса питање о помиловању политичких криваца у Црној Гори у вези са приликама у нас. Вијести о помиловању — вели поменути лист — махом потичу изван Црне Горе, а нарочито из кругова, који те кривце хоће да представе као невинне. Напротив, у Црној Гори — продужава „Дневник“ — нико није увјерен у њихову невиност. На даље се у чланку говори о приликама у нашој земљи. У чланку се каже, да најприје треба добро познавати те прилике па о њима тек тада доносити суд. Има и Црногораца, који своју отаџбину суде према осталим земљама, које су видјели и пропутовали. Црна Гора је војничка патријархална држава састављена из појединих тијесно везаних породица са војничким традицијама и веома развијеним фамилијарним везама. Члан једне породице или једнога племена никад неће успјети да добије политичко вођство над осталим племенима. У једном бирачком срезу (племену) биће његов члан бираан а да се не пита за његов политички програм. Уосталом, једини политички програм Црногораца је њихова жарка љубав према отаџбини — На завршетку чланка каже се, да је Црна Гора под владавином Краља Николе учинила велики напредак, нарочито у потоње доба много је учинила у погледу економског напредовања и подизања народнога благостања. Млади Црногорци, који иду у иностранство и отуда се враћају са великим идејама, на сваки начин треба да раде на њиховом остваривању, али никад нека не забораве да се преко ноћ ништа не да урадити и да се напријед може ићи само поступно.

Прекид пута Краља Петра. Ушљед велике несреће, која се догодила у Паризу (падом једног аероплана министар председник је повријеђен, а министар војни је убијен), морао се одложити пут Краља Петра у Париз. Краљ је већ био далеко од Биограда и превалио је двије трећине пута, кад стиже вијест о изненадној несрећи у Паризу. Због тога је српска влада ријешила, да се пут одложи, и Краљ Петар, који је већ био приспио до Швајцарске, врати натраг у Биоград.

Сукоб на бугарско-турској граници. Ономад се на бугарско-турској граници догодио крвав сукоб. Турски војници, предвођени од једног официра, из чиста су мира напали на бугарскога капетана Георгијева, који је дуж границе вршио неку своју војничку дужност. Капетан Георгијев нападнут је *мучки с леђа* и на мјесту је остао мртав. Овај варварски поступак оправдано је узбунио читаво јавно мишљење у Бугарској. Одмах је поднута најенергичнија истрага. Ова је утврдила, да је капетан Георгијев донста нападнут са леђа. Показало се да није истина, како су Турци лагали, да је Георгијев први напао на турске војнике, испаливши два метка из својега револвера. Комисија је установила, да из револвера капетана Георгијева није био испаљен ни један метак. Разумије се, да су Турци сад у непри-

лици какву нову лаж да измисле, како би одговорност за тај гнусни поступак скинули са себе. Али им то не помаже. Бугари енергично поступише и у Цариграду су приправни да се примјерно извине. Бугарска штампа пак не престаје позивати своју владу, да ни за длаку непусти Турцима и да за невину смрт капетана Георгијева од Турске потражи достојну одмазду. У Софији је због тога случаја сазван и митинг противу Турске, на којем ће се претресати идеје младотурске владавине. Бугарска је по тој ствари већ предала ултиматум Турској.

Цетињска Читаоница. Сад у недељу била је годишња скупштина Цетињске Читаонице, на којој су прочитани и примљени извјештаји управе о досадашњем њеном раду у свима правцима. Послије тога је извршен избор нове управе, као што је извршена и промјена правила, пошто су досадања застарјела. За председника је и даље остао г. Душан Вукотић, в. д. председника Државне Контроле, за потпредседника је изабран г. Милан Рамадановић, в. д. начелника министарства унут. дјела, за секретара г. Перо Шоћ, шеф административног одсјека поштанско-телеграфског одјељења, за благајника г. Перо Печек, благајник министарства унут. дјела, за књижничара г. Коста Костић, наставник гимназије и за економско-домаћина г. Никола Кнежевић, трговац. У управу су ушли: г.г. Борислав Сл. Минић, новинар, Д-р Н. Шкерковић, наставник гимназије, Милован Бошковић, судија обласног суда, Филип Врчевић, помоћник главног државног благајника и Косто Лучић, заступник „Росије“, а за њихове замјенике: г.г. Марко Ђурчић, трговац, Перо Калужеровић, трговац и т. д. Још је по новим правилима, изабран и надзорни одбор, али ће он ступити на дужност чим правила буду потврђена. Нова управа већ је почела свој рад и наше је увјерење, да ће она учинити све да ову једину приватну културну установу ове врсте дигне на што достојнију висину и да ће се постарати да да што боље одговори својој сврси.

Читуља. Прекјуче је на Цетињу преминуо Милић Поповић Пипер, отац г. Пера Поповића, управитеља цетињске царинарнице. Покојни Милић, који је у свом племену познат под именом Мајор Борикић, био је од оних наших старих ратника, који су без икакве наредбе вазда били на мртвој стражи, готови свој живот да положи за своју отаџбину; један од оних, што су увијек били спремни, да са својим савременицима по цијену свога живота одрже рз и поштење и што нијесу имали ни моста ни лађе, а ипак одржавали кључ између Спужа и Подгорице. У ратовима одликовао се у многим окршајима као лични јунак, што најбоље показују седам рана, којих је био задобио. Тијело његово уз учешће многобројног најодличнијег грађанства на Цетињу предато је јуче матери земљи.

Лака му земља, а саучешће породици!

Позориште. Сјутра у вече се даје *Част*, драма у 4 чина од Х. Судармана први пут, која заслужује нарочиту пажњу и са успјехом се даје на свима европским позорницама, те би и наша публика требала да се упозна с њоме. У суботу се даје *Радосић свога дома*, комедија у три чина од Мориса Хенекина, први пут, која је, као и све француске комедије, лака, лијепа и врло занимљива. У недељу се даје тако-

ђе први пут *Војнички Бјегунац*, позоришна игра у четири чина с пјевањем од Сиглигетна, која је из Мађарске пренесена и сасвијем се одомаћила код нас због своје свјеже забаве и лијепих пјесама.

Вријеме. Кише су престале и вријеме је изведрило, али хладноћа још није попустила, као што ни небо није без облака. Данас се о-сјећа и вјетар. Кише је опет данас било, а биће је и још.

Несреће у свијету

— У селу Клаватки код Радома (Руска Пољска) нашли су сусједи читаву обитељ сељака Дреју мртву. (Он, жена и двоје дјеце). Установило се, да је пуница отровала јело.

— Црква општине Ниледорф у темшварској жупанији је сасвим изгорјела. Свијећњак се срушио и озлиједио учитеља и мјеснога биљежника, који су спасавали ствари. Пожар је настао од остатка цигарете.

— За вријеме вјџбе 28. драгонске пуковније недалеко Рилиуја у Француској налетиле су једна на другу два ескадрона. Судар је био ужасан. Многи су коњаници понадали са коња и тешко рањени. Два су већ умрла.

— Недалеко Фласона у јужном Тиролу појавили су се медвједи. Сељак Занон убио је 8 годишњу медвједицу и три једномјесечна медвједића.

— У Опорту се силно шири штрајк морнара. У луци је поразмјештена војничка стража. Бојати се свеопштег штрајка.

— Ноћни брзи воз, који стиже од угарске границе у десет на вечер у Букурешт, искочио је са пруге код постаје

Предеал. Блаковоћа и један поштански чиновник је погинуо, 5 особа је рањено. Једна је жена полудила.

ОГЛАСИ

Народној Штедионици на Цетињу

потребан је један добар чиновник, који се разумије у књиговодству и који је као такав служио код којег домаћег или страног завода. Мјесто може заузети одмах. Понуде са односним документима треба послатити на горњу адресу. 1,3

НА ЗНАЊЕ

У мојој кројачкој радњи израђујем

Официрску униформу

строго по најновијем пропису, са врло умереном цијеном, и брзом услугом. Зато слободан сам препоручити се г. гос. официрима за што већу посјету.

с поштовањем

Јован Бујишић, кројач.
Цетиње, Катунска ул. бр. 36. 4—5

НАЈВЕЋА ТВОРИЦА И ТРГОВИНА СРП. ПРАВ. ЦРКВ. УТВАРИ НИКОЛЕ ИВКОВИЋА у НОВОМ САДУ

Позната је да нема конкуренције, у јефтиним ценама, а још мање усавршено доброј изради црквених утвари, а све ово још надмашује моје огромно

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

Одежда, литија, неба, барјака, крстова, кандила, полијелеја (ћока), плаштаница, кивота, свећњака, путира, пјетохљебница и икона у свима могућим врстама за цркве, домове и т. д. све што у ову струку спада. Иконостасе израђујем тачно по плану на потпуно задовољство мојих цењених муштерија. У плановима имам велики избор.

Свештеничке хаљине израђујем сасвим тачно и добро, то јамчи моја дугогодишња пракса. Шешира, камилавки и појасева имам увек највећи избор.

НАРУЧБИНЕ ВРШИМ ТАЧНО И ОДМАХ

Адреса за писма и наручбе:
Nikola Ivkovits, Ujvidék (Novi Sad) Ugarska

12—30

ИЗ КОТОРА у НИКШИЋ

Овим ми је част ставити на знање п. н. трговцима, занатлијама и свим интересентима у Никшићу, да бих сваких 14 дана ходио са мојим каром из Котора у Никшић и превозио робу, као и друге ствари, те који би имао тамо робе, и ко би наручивао, молим да се обрати потписатом, те, ако се пријави довољан број интересената, почео бих са редовним превозом одмах, а кад би било доста робе, ишао бих чешће пута.

Цијена по квинталу, осим хамалине и шпедитерских трошкова, била би пер. 20. — а код већих количина са попустом.

Примао бих за превоз и мале коле. а наплаћивао сразмјерно по тежини.

Молим п. н. интересенте, да изволе представити себи, колико би тиме њима роба дошла јефтиније и уредније него поштом, јер је ту велика разлика у тари, у плаћању општинских дација као и у свему другом, кад се н. пр. у мјесто 20 коли плати дација само на један, јер би тада било могуће, да роба у мјесто 20 коли дође у једном. Тиме и свим другим сваки би уштедио на квинталу најмање по 10. перпера, а осим тога роба би му вазда на вријеме стизала.

Уједно молим г. г. шпедитере у Котору, да се јаве мени или г. Војмиру Живном апотекару у Никшићу, под којим би условима хтјели робу за мене примати.

Почетак вожње објавио би се на овом мјесту.

Никшић, 1911. год.

с поштовањем

Мило Ђакић.

Превозилац трг. роба.